

فرا تحلیل جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی

تاریخ پذیرش: 1398/04/23

تاریخ دریافت: 1398/02/13

اکبر ذوالفقاری¹

از صفحه 161 تا 190

چکیده

زمینه و هدف: امنیت اجتماعی، تضمین‌کننده حیات جمعی انسان‌ها هست که پایه و اساس آن را انتظام اجتماعی تشکیل می‌دهد. سرمایه اجتماعی و امنیت دو مقوله درهم‌تنیده‌ای هستند که زیست جمعی، توسعه و پایداری اجتماعی را ممکن می‌سازند. بر این اساس هدف این پژوهش تبیین جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی است.

روش‌شناسی: روش اجرای پژوهش فراتحلیل-کمی است. برای این منظور از نرم‌افزار Cma2 استفاده شده است. جامعه آماری از میان 40 پژوهش بود که 29 نمونه سند پژوهشی باهدف ترکیب و شناسایی میزان تأثیر آن انتخاب شدند پژوهش‌های منتخب به روش پیمایشی در جوامع آماری متفاوت و برحسب سنجه‌های پایا به انجام رسیده‌اند.

یافته‌ها: نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که بین الگوی سرمایه‌ای (اثربخشی جمعی، بی‌توجهی جمعی، یاری‌گری اجتماعی، اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، شبکه روابط اجتماعی)، الگوی مکانی (بی‌ثباتی سکونت، تعلق اجتماعی، بی‌نظمی فیزیکی)، الگوی هنجاری (رفتار پرخطر، بی‌نظمی اجتماعی، همنوایی با هنجار اجتماعی)، الگوی کنترلی (کنترل اجتماعی، کارایی و عملکرد اجتماعی پلیس، جامعه‌پذیری)، الگوی روانی (آگاهی اجتماعی، رضایت شغلی، آگاهی از میزان جرائم اجتماعی) و الگوی جمعیتی (سن، پایگاه طبقاتی، جنسیت و وضع تأهل) با امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. در مجموع متغیرهای فوق توانسته‌اند $Effect\ size = (0/701)$ ، $Z = (24/341)$ و $sig = (0/000)$ از امنیت اجتماعی را تبیین نمایند.

نتایج: نتایج پژوهش نشان می‌دهد سرمایه اجتماعی بالا، امنیت اجتماعی بالا را به ارمغان می‌آورد. امنیت اجتماعی با ابعاد مالی، جانی، روانی و اخلاقی و همچنین مؤلفه‌های عینی (حفاظت در برابر خطر) و ذهنی (احساس ایمنی) با سرمایه اجتماعی تعامل دارد. بر اساس نتایج پژوهش، تقویت و افزایش اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و انسجام اجتماعی از سازوکارهای سرمایه اجتماعی است که زمینه را برای برقراری امنیت اجتماعی فراهم می‌سازند.

واژه‌های کلیدی: امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، بی‌نظمی اجتماعی، هنجارهای اجتماعی.

امنیت به مفهوم ایمنی و آسودگی خاطر و فقدان ترس (ابراهیمی لویه، 1385: 71)، پدیده روان‌شناختی و اجتماعی (متأثر از تجربه‌های مستقیم و غیرمستقیم افراد) (بحری پور و رستگار خالد، 1392: 9) و دارای دو بُعد بیرونی و عینی، درونی و ذهنی است (احمدی، 1385: 55) و چهار علقه مالی، جانی، جمعی و فکری دارد (چلبی، 1386: 32). در آغاز قرن 21، تضمین حقوق شهروندی و امنیت جوامع انسانی یک سیاست پایه‌ای تمامی نظام‌های سیاسی تلقی شد (کرامی، 2006: 2؛ زندر، 2009: 5؛ لودر¹ و والکر²، 2007). امنیت نیاز اساسی انسان (هزارجریبی و صفری شالی، 1388: 9) و عنصر مهمی برای ایجاد فضای مناسب جهت زندگی است (لهسائی‌زاده، 1392: 18). امنیت اجتماعی به کیفیت رابطه بین جامعه و اعضای آن اشاره دارد که توسط اجتماع پدیده آمده است (همالینین³، 2005: 2). توسعه و تکامل جامعه پیوستگی با سرمایه اجتماعی و امنیت دارد (حسینی، 1386 و کلاهیچیان، 1382: 150). جامعه‌شناسان، به نظم و امنیت از آغاز شکل‌گیری آن توجه داشته (کیلبرن⁴، 1996: 88) و ریشه احساس ناامنی دنیای مدرن را با مفاهیمی نظیر فرهنگ ریسک و مخاطره (گیدنز⁵، 1393: 44) ریسک و بی‌اطمینانی (عنبری، 1396: 77)، جامعه مخاطره (یک⁶، 1390: 37)، بی‌نظمی اخلاقی (دورکیم⁷، 1392: 42)، بحران اخلاقی و هنجاری (آزاد ارمکی، 1396: 54 و 1392: 93) بی‌نظمی و آشفتگی اجتماعی و ترس از جرم (عشایری، 1397: 81) بیان نموده و علت مهم ناامنی اجتماعی را کاهش سرمایه اجتماعی و از کار افتادن کارایی جمعی در اجتماع می‌دانند. کاهش نظام کارایی جمعی در مقابله با بی‌نظمی محیط و اجتماع باعث کاهش حس تعلق به محیط می‌گردد. این امر هویت تاریخی، اجتماعی و فرهنگی آن اجتماع را تهدید می‌کند (ویور⁸، 2000: 76). شکل دادن به سازوکارهای جمعی، ضمن ایجاد خیر جمعی در بین ساکنان باعث تداوم نظام اجتماعی

1- Loader
2- Walker
3- Hamalainen
4- Kilburn
5- Giddens
6- Beck
7- Durkheim
8- Weaver

(نویدنیسا، 1382: 62) شده و حیات جمعی (اوسلر¹، 2001؛ الدریدج²، 2005 و کارینگ³، 1987) را امکان‌پذیر می‌سازد. حیات جمعی بدون سرمایه اجتماعی، پایداری خود را از دست می‌دهد (صالحی امیری و افسرافشاری، 1390: 62). اهمیت سرمایه اجتماعی عامل مهمی در تبیین احساس امنیت بوده و نقش مهمی در اجتماع دارند (سلین⁴، 2012: 1220). جوامع در حال توسعه و تحول، تغییرات ارزشی و هنجاری را تجربه می‌کنند. تحول از یک نظام سنتی به یک نظام هنجاری و ارزش‌های نوین با کاهش سرمایه اجتماعی همراه است. شرایطی که در آن ارزش‌های جمعی و سرمایه اجتماعی سست شده اما سازوکارهای بازدارنده آن‌چنان در راهنمای قواعد اجتماعی نهادینه نشده‌اند. ناامنی اجتماعی در این حالت، بر اثر گسست فرهنگی و هنجاری و فرسایش سرمایه اجتماعی به شدت افزایش می‌یابد. در چنین وضعیتی، جامعه شکل بی‌هنجاری به خود می‌گیرد. بر این اساس، ناامنی اجتماعی؛ معلول کاهش انسجام اجتماعی، اعتماد، مشارکت، حمایت اجتماعی و کاهش اثربخشی جمعی در برابر بی‌نظمی اجتماعی و جرائم اجتماعی است. پژوهش‌های مختلفی از جمله ارمغان و پور اسدی (1395)، نادری و همکاران (1388)، پور موسوی و همکاران (1392)، رخشانی نسب و همکاران (1391)، لطفی و همکاران (1392)، افشانی و همکاران (1391)، الماسی (1395)، قدرتی (1395)، افراسیابی و همکاران (1394)، زنگی‌آبادی و زنگنه (1390)، لطفی و همکاران (1392)، امین بیدختی و همکاران (1391)، حیدری ساربان (1396)، بیدل (1395)، بحری پور و همکاران (1391)، نیازی و همکاران (1390)، احمدی و همکاران (1393)، میر و همکاران (1394)، قدرتی و شاه جهانی (1394)، شایگان و همکاران (1394)، تاج‌بخش و همکاران (1392)، بحری پور و همکاران (1392)، صنعت خواه (1394)، دهقانی و همکاران (1391)، قاسمی و همکاران (1395)، رضایی و همکاران (1396)، میرزایی و حسونند (1391) و ذاکری هامانه و همکاران (1391) به بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی پرداخته‌اند، نشان می‌دهد که بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه معنی‌دار و مستقیمی وجود دارد. پژوهش‌های تجربی، ضمن داشتن یافته‌های مناسب، از پراکندگی و فقدان انسجام تجربی و نظری رنج

1- Osler
2- Eldridge
3- Caring
4- Celine

می‌برند. این پژوهش قصد دارد با نگاهی به پژوهش‌های صورت گرفته درباره سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی، به یک جمع‌بندی مناسب علمی دست یابد تا بتوان به تصمیم جامع درباره ارتباط سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی دست یابد. مسأله اصلی پژوهش این است که در دنیای امروزه که شهرنشینی، افزایش جمعیت، توسعه صنعتی و ... موجب گسترش حاشیه‌نشینی‌ها، شکل‌گیری جوامع پرمخاطره، بی‌نظمی‌های اخلاقی، بحران‌های هنجاری و آشفتگی‌های اجتماعی شده است؛ چه سازوکارهایی برای کنترل و پیشگیری و همچنین جلوگیری از این ناامنی‌ها وجود دارد. نقش سرمایه اجتماعی در تحقق این مهم چگونه دیده شده است؟ سرمایه اجتماعی به چه میزان می‌تواند در این زمینه مؤثر باشد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

پیوستگی سرمایه اجتماعی و امنیت: سرمایه اجتماعی، ماده خام جامعه مدنی است (علی بابایی و تیموری، 1395: 70). این سرمایه ناظر بر ارتباطات و شبکه‌های اجتماعی، هنجارها و اعتماد متقابل ناشی از آن بوده و از تعامل‌های هرروزه بین افراد به جود می‌آید که به‌تنهایی در فرد یا ساختار اجتماعی نیست، بلکه در فضای تعامل‌های بین افراد وجود دارد (بولن¹ و انیکس²، 1998). پاتنام سرمایه اجتماعی را عنوان همبستگی اجتماع محلی حاصل‌شده از وجود مجموعه متراکم از سازمان‌ها و شبکه‌های اجتماع محلی، سطوح بالای تعهد مدنی یا مشارکت در شبکه‌های اجتماع محلی، هویت محلی قوی و مثبت و نیز احساس تجانس و برابری با اعضای اجتماع محلی، هنجارهای تعمیم‌یافته محلی مربوط به اعتماد و کمک متقابل بین اعضای اجتماع محلی می‌داند (ازکیا و غفاری، 1383: 278). کارکرد سرمایه اجتماعی، ایجاد شبکه‌های حمایتی برای اعضاست. مطالعات کلمن³ (1994)، پاتنام⁴ (1993)، فوکویاما⁵ (1389) و بوردیو⁶ (1986)، نقش سرمایه اجتماعی در امنیت اجتماعی و کاهش ناامنی محیطی را تأیید کرده‌اند. در مجموع سرمایه اجتماعی، هنجاری خودجوش (فوکویاما، 1389)، تسهیل‌گر

1- Bullen
2- Onyx
3- Coleman
4- Putnam
5- Fukuyama
6- Bourdieu

تعامل اجتماعی (پاتنام، 1993)، افزایش التزام به هنجارهای اجتماعی، تعهد اخلاقی و مشارکت اجتماعی (کلمن، 1988) است. نتایج تجربی پژوهش طالب‌زاده و همکاران (1392)، رازقی و رضوانی (1392)، چلبی و مبارکی (1384)، مور¹ و ریکلر² (2013)، بونانو³ و همکاران (2009)، نشان می‌دهند که با افزایش سرمایه اجتماعی، کنترل غیررسمی افزایش یافته و بسترهای گرایش به جرم از بین می‌برد. سرمایه اجتماعی ضمن بازخوانی افراد به درون شبکه‌های جمعی، با ایجاد تعهد اخلاقی نسبت به هنجارهای اجتماعی و پیوستگی با گروه مرجع خانواده و هم‌نوایی با نظام ساختاری، به بهبود امنیت کمک می‌کند.

در جدول شماره 1، پیشینه پژوهش ارائه شده است.

جدول شماره 1- پیشینه تجربی پژوهش سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی

کد	عنوان	نویسنده / پژوهشگر
1	بررسی سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی	لطفی و همکاران (1397)
2	بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی زنان	رضایی و همکاران (1396)
3	تبیین رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی	حیدری ساربان (1396)
4	بررسی عوامل مرتبط با احساس امنیت اجتماعی زنان	الماسی (1395)
5	احساس امنیت اجتماعی-اقتصادی زنان و ارتباط آن با سرمایه اجتماعی	قدرتی (1395)
6	رابطه اعتماد اجتماعی با احساس امنیت و امنیت اجتماعی	بیدل (1395)
7	بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی	قاسمی و همکاران (1395)
8	عوامل مؤثر بر احساس امنیت دانش آموزان	ارمغان و پور موسوی (1395)
9	بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت زنان	صنعت‌خواه (1394)
10	سرمایه اجتماعی و احساس امنیت	شایگان و همکاران (1394)
11	سرمایه اجتماعی در خانواده و احساس امنیت اجتماعی	قدرتی و شاه جهانی (1394)
12	سرمایه اجتماعی و نقش آن در احساس امنیت	میر و همکاران (1394)
13	بررسی احساس امنیت در فضای عمومی	افراسیابی و همکاران (1394)
14	تحلیل عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در نواحی	احمدی و همکاران (1393)
15	تحلیل رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	تاج‌بخش و همکاران (1392)
16	بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	بحری پور و همکاران (1392)
17	سنجش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت زنان	لطفی و همکاران (1392)
18	تحلیل مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت اجتماعی	پورموسوی و همکاران (1392)

1-1 Moore

2- Reckler

3- Buonanno

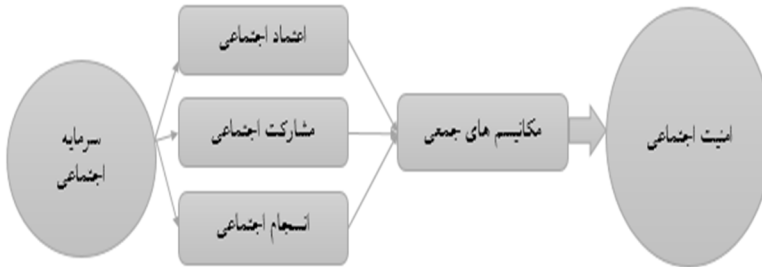
کد	عنوان	نویسنده / پژوهشگر
19	بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد	ذاکری و همکاران (1391)
20	بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	میرزایی و حسنوند (1391)
21	تأثیر سرمایه اجتماعی در احساس امنیت اجتماعی دانشجویان	دهقانی و همکاران (1391)
22	بررسی نقش سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	بیدختی و همکاران (1391)
23	بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	بحری پور و همکاران (1391)
24	تحلیل عوامل مؤثر بر احساس امنیت در بین شهروندان	رخشانی و اسفندیاری (1391)
25	بررسی احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن	افشانی و همکاران (1391)
26	بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	نیازی و همکاران (1390)
27	رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی	ساروخانی و هاشم‌نژاد (1390)
28	سنجش احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان	زنگی‌آبادی و زنگنه (1390)
29	بررسی رابطه احساس امنیت اجتماعی و سرمایه اجتماعی	نادری و همکاران (1388)

در خصوص رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی علاوه بر پژوهش‌های بالا؛ پژوهش‌های دیگری نیز اجرا شده که هم اکنون به تعدادی از آنها اشاره خواهد شد. ردادی (1387، 196) در پژوهشی با عنوان «سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی» با بیان اینکه برای افزایش امنیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی کمک مؤثری است و با کمک انباشت سرمایه اجتماعی در طول زمان می‌توان از بسیاری از جرایم پیشگیری نمود پیشنهاد می‌دهد برای افزایش امنیت اجتماعی، به سرمایه اجتماعی توجه شود؛ زیرا، در جامعه دینی ایرانی تقویت هنجارهای اعتمادساز دینی می‌تواند کمک مؤثری در جهت افزایش سرمایه اجتماعی تلقی شود. تقی‌لو (1385) نیز در پژوهشی با عنوان «مطالعات پایه: بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی» سرمایه اجتماعی را حاصل شکل‌گیری و استقرار ارزش‌ها، هنجارها، سنت‌ها و عرف‌ها و قواعد خودجوش و در بستری از روابط متقابل اجتماعی دانسته و تأکید کرده است سرمایه اجتماعی در این شرایط می‌تواند زمینه‌ساز همکاری، اعتماد و مشارکت فعال و مثبت در زندگی اجتماعی افراد شود. پاتنام¹ به سنجش بین سرمایه اجتماعی و امنیت پرداخته و رابطه مستقیمی را بین آن‌ها تأیید می‌کند. با افزایش میزان سرمایه اجتماعی، سطح جرم نیز کاهش می‌یابد (فیلد²، 1386: 100). سرمایه اجتماعی (اعتماد، هنجار، انسجام)، ضمن افزایش کارایی جمعی به کاهش عوامل بی‌نظمی در محیط کمک می‌کند (پاتنام،

1- Putnam
2- Field

2000؛ پارسل¹ و همکاران، 1993). کلمن² نیز فرسایش و افول سرمایه اجتماعی را زمینه‌ساز ناامنی و گرایش به بزهکاری می‌داند (فوکویاما³، 1389: 42).

مدل مفهومی پژوهش

شکل 1- مدل مفهومی پژوهش

در ادامه ارتباط اجزای سه‌گانه سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی تعریف، بررسی و ارائه شده است.

اعتماد اجتماعی:

اعتماد قرین با رابطه متقابل تعمیم‌یافته است (مصطفی ازکیا و غفاری، 1380: 99). پاتنام اعتماد را چرخ‌های می‌داند که حیات اجتماعی را روغن می‌زند (علمی و دیگران، 1384: 224). یکی از دغدغه‌های هر جامعه‌ای کاهش اعتماد بین افراد جامعه، رواج بی‌اعتمادی است که تداوم زندگی را دچار مشکل می‌کند. کاهش اعتماد اجتماعی در جامعه موجب می‌گردد، همواره نوعی ترس از برقراری رابطه و احساس ناامنی بین اعضاء به وجود آید که مانع از تداوم و تقویت رابطه و کاهش همکاری و گسترش تعاملات در ابعاد مختلف جامعه می‌گردد که در این صورت، فردگرایی و به دنبال آن کج‌رفتاری در جامعه رواج می‌یابد (باستانی و رزمی، 2015: 43). افزایش اعتماد به‌نوبه خود ثبات بیشتر نظم را در پی دارد و با ایجاد شبکه پیوندی، سطح کنترل اجتماعی را افزایش و افراد را از گرایش به کج‌رفتاری به دلیل حضور در شبکه‌های گروهی باز می‌دارد.

1- Parcel
2- Coleman
3- Fukuyama

مشارکت اجتماعی:

مفهوم مشارکت از مهم‌ترین مفاهیمی است که امروزه در قالب سرای محله، شورای شهر، شورای روستا، شورای محلات و ... تجلی یافته است. چگونگی مشارکت مردم در امور جامعه به عنوان رکن مهم توسعه به بررسی روابط فرد و جامعه، چگونگی درونی کردن ارزش‌ها، چگونگی درونی کردن هنجارهای مشارکت‌جویانه، چگونگی استفاده از پتانسیل مشارکت اجتماعی در بهبود و ارتقاء سرمایه اجتماعی، رابطه بین مشارکت و اعتماد و تعلق اجتماعی و کارکرد و نقش مشارکت شهروندان در توسعه و تحول جامعه و مواردی از این دست می‌پردازد و بررسی این مسائل پایه‌های مشارکت مدنی را پی‌ریزی می‌کند (حقیقتیان و همکاران، 1394: 113). مشارکت اجتماعی باوری است که طبق آن افراد خود را عضو حیاتی اجتماع می‌دانند و فکر می‌کنند که چیز ارزشمندی برای عرضه به دنیا دارند و سعی می‌کنند تا در دنیایی که صرفاً به دلیل انسان بودن برای آنان ارزش قائل است، سهمیم باشند (سام آرام، 1388: 19). مشارکت نوعی سهمیم و دخیل شدن در تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجراست. این تصمیم‌گیری معطوف به هدفی است که مشارکت‌کنندگان تمایل دارند برای تحقق آن هدف مشترک، با دیگران به کنش متقابل یاری‌گرانه بپردازند (سلیمی، 1389: 59). مشارکت در یک اجتماع باعث مسئولیت‌پذیری نسبت به محیط می‌گردد. در صورتی که مردم در جامعه محلی از اتفاقات اجتماع با خبر باشند، در جلسات گروهی و اجتماع فعال مشارکت نمایند، به همان میزان این امر ضمن ایجاد یک شبکه اجتماعی قوی و تقویت پیوندهای اجتماعی، بسترهای تحقق امنیت اجتماعی را فراهم می‌سازد.

انسجام اجتماعی:

امیل دورکیم از اولین جامعه‌شناسانی است که مفهوم انسجام و هم‌بستگی را مورد مطالعه قرار دادند و وجود آن را در هر جامعه‌ای لازم دانسته است (بدری، رمضان‌نژاد و استحکام، 1393: 17). تکامل جامعه میزان همبستگی اجتماعی، وحدت و یکپارچگی جامعه را نتیجه می‌دهد و هر قدر بیشتر باشد، افراد آن بیشتر به سوی هم متمایل بوده و میزان روابط متقابل اجتماعی افزون‌تر می‌گردد (تنهایی و صومعه، 1388: 41). با افزایش انسجام اجتماعی، کج‌رفتاری کاهش می‌یابد. انسجام اجتماعی دلالت بر توافق جمعی میان یک جامعه دارد. به عبارتی انسجام در کل ناظر به میزان و الگوی رابطه بین

کنشگران، گروه‌ها و خرده‌فرهنگ‌های تمایز یافته است (افروغ، 1375: 140). انسجام اجتماعی در یک حوزه تعاملی معین شکل و معنا پیدا می‌کند. دورکیم احساسی را که در میدان تعاملی به وجود می‌آید، عاطفه جمعی عمیق می‌نامد. از نظر دورکیم عاطفه جمعی عمیق، بیشتر در مناسک جمعی (مثل اعیاد و مراسم ملی و مذهبی و غیره) به وجود می‌آید و بدین نحو موجبات افزایش و تحکیم انسجام اجتماعی را فراهم می‌آورد (چلبی، 1372: 22) و سطح انحراف اجتماعی کاهش می‌یابد. خلاصه اینکه سرمایه اجتماعی در پیوندهای اجتماعی، اعتماد و انسجام و مشارکت خلاصه می‌شود و نقش مهمی در امنیت اجتماعی دارند و با ایجاد هنجارهای مشارکتی و شبکه‌های پیوندی، از افراد در برابر ناامنی‌ها محافظت می‌کند (بیرو¹، 1380: 83) که دارای مؤلفه‌های زیر است: 1- مشارکت اجتماعی (درگیری در اجتماع و احساس بودن در اجتماع و مسئولیت‌پذیری اجتماعی) (مصطفی ازکیا و غفاری، 1383)؛ 2- اعتماد اجتماعی (درجه‌ای از شناخت، ایمنی و اطمینان و تعهد نسبت به غیر از نظر شخصیت، جایگاه، نقش اجتماعی)؛ 3- انسجام اجتماعی (توافق جمعی میان اعضای یک جامعه و ناظر به میزان الگوی رابطه متقابل بین کنشگران) (فاین²، 1385).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع فرا تحلیل³ (کمی) است. فرا تحلیل، ترکیب، انسجام‌بخشی و یکدست‌سازی مطالعات صورت گرفته در یک زمینه مشخص است. فن آماری است که برای مرور نظام‌مندی استفاده می‌شود که نتایج حاصل از تعداد زیادی از مطالعات را به صورت کمی ترکیب می‌کند تا متوسط اثر یک فن خاص را تعیین کند. این فرایند دارای 5 مرحله: 1. تنظیم سؤال؛ 2. جست‌وجوی ادبیات؛ 3. انتخاب پژوهشات واجد شرایط؛ 4. استخراج داده‌ها و ارزیابی کیفیت و اعتبار آن؛ 5. ترکیب، تعبیر و تفسیر گزارش است. جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه و آخرین پژوهش‌های انجام‌شده در ایران در سال‌های 1388 تا 1397 منتهی به سال جاری با موضوع سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی است که در پایگاه‌های اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پایگاه مجلات

1 -Birou

2 -Fein

3-Meta-Analysis Method

تخصصی نورمگز، بانک اطلاعات نشریات کشور ثبت شده است. از میان مطالعات متعدد پژوهشی در باب «سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی» نهایتاً 29 سند پژوهشی متناسب با ملاک‌های فراتحلیل کمی (ضریب همبستگی، حجم نمونه، سطح معنی داری، کیفیت پژوهش، اعتبار و روایی پژوهش، پیمایش) شناسایی و انتخاب شدند. بعد از دسته‌بندی اولیه مطالعات، سنخ شناسی و توصیف آن، در نهایت متغیرهای پژوهش که بیش از 2 بار در مطالعات تکرار شده‌اند، برای تعیین اندازه اثر و ضریب همبستگی آن وارد CMA2 شدند.

یافته‌های پژوهش

در جدول شماره 2 ویژگی‌های روش‌شناختی پژوهش‌های مورد بررسی ذکر شده است.

جدول شماره 2- خلاصه مطالعات تجربی سرمایه اجتماعی و امنیت

کد	سال	جامعه	نمونه	روش + ابزار	شیوه نمونه‌گیری
1	(1395)	9500	370	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	نمونه‌گیری تصادفی
2	(1392)	185600	362	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
3	(1390)	-	531	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی
4	(1393)	7040	270	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	تصادفی
5	(1391)	-	246	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای متناسب
6	(1391)	-	382	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	طبقه‌ای و تصادفی
7	(1396)	8297	367	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای
8	(1395)	-	370	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای سیستماتیک
9	(1391)	8347	400	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
10	(1394)	8217236	2000	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
11	(1391)	185600	362	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
12	(1392)	15738	375	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای
13	(1394)	9560	400	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
14	(1394)	157266	400	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
15	(1390)	65326	118	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	تصادفی ساده
16	(1394)	-	370	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	طبقه متناسب با حجم
17	(1392)	-	370	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	تصادفی ساده
18	(1391)	374408	382	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	چندمرحله‌ای احتمالی
19	(1392)	-	310	پیمایش (کمی) + پرسشنامه	طبقه‌ای تصادفی

کد	سال	جامعه	نمونه	روش + ابزار	شیوه نمونه‌گیری
20	(1388)	283979	251	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	طبقه‌ای متناسب با حجم
21	(1391)	2500	334	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	طبقه‌بندی تصادفی
22	(1397)	-	5300	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	احتمالی ساده
23	(1395)	-	395	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
24	(1396)	63479	383	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	تصادفی طبقه‌ای
25	(1390)	11590	384	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	خوشه‌ای چندمرحله‌ای
26	(1394)	337475	384	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	تصادفی طبقه‌ای چندمرحله‌ای
27	(1391)	-	246	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	خوشه‌ای متناسب
28	(1395)	950	274	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	تصادفی ساده
29	(1395)	-	200	پیمایش (کمی)+پرسشنامه	تصادفی طبقه‌ای

- فرضیه‌های پژوهش

جدول شماره 3- فرضیه‌های سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی

متغیر مستقل	تعداد فراوانی آزمودنی	درصد فراوانی آزمودنی‌ها
اعتماد اجتماعی	25	19/5
سرمایه اجتماعی	20	15/5
مشارکت اجتماعی	16	12/5
شبکه روابط اجتماعی	11	8/6
انسجام اجتماعی	9	7
آگاهی اجتماعی	7	5/5
کنترل اجتماعی	5	3/9
پایگاه طبقاتی	4	3/1
تعلق اجتماعی	4	3/1
کارایی و عملکرد اجتماعی	3	2/3
اثربخشی جمعی	3	2/3
جامعه‌پذیری	3	2/3
همنوایی با هنجار اجتماعی	2	1/6
بی‌توجهی جمعی	2	1/6
حمایت اجتماعی	2	1/6
بی‌نظمی اجتماعی	2	1/6
آگاهی از میزان جرائم اجتماعی	2	1/6
رفتار پرخطر	2	1/6
رضایت شغلی	2	1/6

متغیر مستقل	تعداد فراوانی آزمودنی	درصد فراوانی آزمودنی‌ها
بی‌نظمی	2	1/6
بی‌ثباتی سکونتی	2	1/6
مجموع	128	100

یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که در حوزه ارتباط بین سرمایه اجتماعی و امنیت، فرضیات متعددی در مقالات مطرح شده است، بیشترین فراوانی تکرار فرضیات به فرضیات تأثیر اعتماد اجتماعی (با 19/5 درصد فراوانی)، سرمایه اجتماعی (5/15 درصد) و همچنین مشارکت اجتماعی (5/12 درصد) تعلق دارد؛ و کمترین فرضیات تکرار شده مربوط به فرضیه‌های تأثیر بی‌ثباتی سکونتی، بی‌نظمی، بی‌توجهی جمعی، هم‌نوایی با هنجار اجتماعی، حمایت اجتماعی، بی‌نظمی اجتماعی، آگاهی از میزان جرائم اجتماعی، رفتار پرخطر و رضایت شغلی بر امنیت اجتماعی هر یک با 1/6 درصد فراوانی تعلق دارد.

-اطلاعات جمعیت‌شناختی 29 پژوهش منتخب

جدول شماره 4- ویژگی جمعیت‌شناختی پژوهش

متغیر	ویژگی	درصد فراوانی
جنسیت	زن	38
	مرد	62
وضع تأهل	مجرد	36
	متأهل	52
	مطلقه و بیوه	12
سن	18-25	35
	26-33	27
	34-40	32
	41 بالاتر	6
سطح تحصیلات	دیپلم و کمتر	43
	دانشگاهی	57
	خانه‌دار	39
نوع شغل	آزاد	36
	بیکار	18
	کارمند	6
	سایر	1

مطابق با یافته‌های فوق، 38 درصد جامعه آماری را زنان و 62 درصد آن را مردان تشکیل می‌دهد که از میان 36 درصد مجرد، 52 درصد متأهل و 12 درصد مطلقه و بیوه هستند که بیشترین آن‌ها به گروه سنی 18-25 سال با 35 درصد فراوانی و کمترین آن‌ها به گروه سنی 41 به بالا با 6 درصد فراوانی تعلق دارد. 57 درصد پاسخگویان را افراد با مدرک دانشگاه و مابقی را دیپلم و پایین‌تر تشکیل می‌دهد. همچنین بیشتر پاسخگویان، دارای شغل آزاد و خانه‌دار بوده‌اند (به ترتیب با 36 و 39 درصد فراوانی).

- سطح معنی‌داری پژوهش

سطح معنی‌داری متغیرهای پژوهش در جدول شماره 5 آمده است.

جدول شماره 5- بررسی ضریب و مقدار پیوستگی سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی

سطح اثرگذاری	فرض ناهمگونی		گزارش آماری			نوع اثر	متغیر
	sig	Q	Sig	Z	Effect size		
متوسط	0/000	425/897	0/000	7/050	0/409	تصادفی	اعتماد اجتماعی
متوسط	0/000	123/729	0/000	4/476	0/315	تصادفی	انسجام اجتماعی
متوسط	0/000	176/806	0/000	5/693	0/329	تصادفی	مشارکت اجتماعی
کم	1/000	0/000	0/000	4/140	0/148	ثابت	یاریگری اجتماعی
کم	0/420	2/822	0/000	4/091	0/203	ثابت	اثربخشی جمعی
زیاد	0/112	7/503	0/000	9/464	0/410	ثابت	بی‌توجهی جمعی
متوسط	0/000	108/206	0/000	7/312	0/388	تصادفی	شبکه روابط اجتماعی
متوسط	0/000	312/095	0/000	10/127	0/456	تصادفی	سرمایه اجتماعی (کلی)
متوسط	0/000	18/247	0/010	2/564	0/397	تصادفی	رضایت شغلی
متوسط	0/000	47/699	0/000	5/007	0/382	تصادفی	آگاهی اجتماعی
زیاد	1/000	0/000	0/000	15/663	0/511	ثابت	آگاهی از میزان جرائم اجتماعی
کم	0/000	6/478	0/000	5/023	0/271	تصادفی	الگوی روانی (کلی)
زیاد	1/000	0/000	0/000	37/479	0/874	ثابت	بی‌نظمی اجتماعی
متوسط	0/080	3/069	0/000	11/133	0/442	ثابت	همنوایی با هنجار اجتماعی
زیاد	1/000	0/000	0/000	26/827	0/747	ثابت	رفتار پرخطر
متوسط	0/000	101/256	0/000	7/300	0/385	تصادفی	الگوی هنجاری (کلی)
متوسط	0/000	20/452	0/000	5/411	0/310	تصادفی	کارایی و عملکرد اجتماعی پلیس

اثر گذاری	سطح اثر گذاری	فرض ناهمگونی		گزارش آماری		نوع اثر	متغیر
		sig	Q	Sig	Z		
کم	0/000	32/930	0/019	2/344	0/160	تصادفی	کنترل اجتماعی
زیاد	0/055	9/261	0/000	17/306	0/429	ثابت	جامعه پذیری
زیاد	0/000	129/365	0/000	12/655	0/421	تصادفی	الگوی کنترلی (کلی)
زیاد	0/001	11/844	0/000	14/356	0/700	تصادفی	تعلق اجتماعی
زیاد	0/001	16/519	0/000	6/255	0/430	تصادفی	بی نظمی فیزیکی
زیاد	0/000	36/879	0/000	3/987	0/422	تصادفی	بی ثباتی سکونتی
کم	0/003	28/358	0/002	9/257	0/248	تصادفی	الگوی مکانی (کلی)
کم	0/001	14/272	0/000	11/082	0/170	تصادفی	وضع تأهل
کم	0/601	0/273	0/000	12/786	0/290	ثابت	جنسیت
کم	0/000	18/021	0/000	7/113	0/253	تصادفی	پایگاه طبقاتی
کم	0/846	0/038	0/000	3/636	0/133	ثابت	سن
زیاد	1/000	0/000	0/003	24/341	0/701	ثابت	اثر کلی

نتایج حاصل از جدول فوق نشان می دهد که:

- متغیر اعتماد اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/409$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه اعتماد اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر انسجام اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/315$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه انسجام اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر مشارکت اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/329$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه مشارکت اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر سرمایه اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/456$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه سرمایه اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.

- متغیر شبکه روابط اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/388$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه شبکه روابط اجتماعی قوی‌تر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر هم‌نوایی با هنجار اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/442$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه میزان هم‌نوایی با هنجارهای اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر آگاهی اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/382$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه آگاهی اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر حمایت اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/148$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه حمایت اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر بی‌نظمی اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/874$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه بی‌نظمی اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر کارایی و عملکرد اجتماعی پلیس در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/310$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه کارایی و عملکرد اجتماعی پلیس بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر تعلق اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/700$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه احساس تعلق اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.

- متغیر بی‌توجهی جمعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/410$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه بی‌توجهی جمعی بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر کنترل اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/160$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه کنترل اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر بی‌نظمی فیزیکی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/430$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه بی‌نظمی فیزیکی بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر جامعه‌پذیری در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/429$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه جامعه‌پذیری قوی‌تر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر بی‌ثباتی سکونتی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/422$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه بی‌ثباتی سکونتی بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر اثربخشی جمعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/203$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه اثربخشی جمعی قوی‌تر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- متغیر وضع تأهل در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/170$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. افرادی که متأهل هستند، احساس امنیت بیشتری نسبت به مجردها خواهند داشت.
- متغیر جنسیت در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/290$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. معمولاً مردان نسبت به زنان، احساس امنیت بیشتری را تجربه می‌کنند.

- متغیر پایگاه طبقاتی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/253$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. معمولاً مردان نسبت به زنان، احساس امنیت بیشتری را تجربه می‌کنند.
- متغیر سن در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/133$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. با افزایش سن به دلیل کاهش توانمندی فردی، مسن بودن، احتمال احساس امنیت در افراد کاهش می‌یابد.
- متغیر آگاهی از میزان جرائم اجتماعی در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/511$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه آگاهی از میزان جرائم اجتماعی بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر رفتار پرخطر در سطح $P\text{-Value} = 0/000$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/747$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه رفتار پرخطر بیشتر، احساس امنیت نیز کمتر خواهد بود.
- متغیر رضایت شغلی در سطح $P\text{-Value} = 0/010$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/397$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید. هرچه رضایت شغلی بیشتر، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود.
- اثر کلی تمام متغیرها در سطح $P\text{-Value} = 0/003$ دارای تأثیر معناداری بر امنیت بوده و توانسته $0/701$ درصد از تغییرات امنیت را تبیین نماید.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر نشان داد ارتباط سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی در قالب شاخصه‌هایی مانند اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی به خوبی قابل درک و تفسیر است. سرمایه اجتماعی شامل خصوصیات متفاوتی از جمله شبکه‌های غنی روابط اجتماعی، همنوایی و اعتماد بین مردم است که برای مقابله با ناامنی و برقراری زندگی گروهی ایمن کاربرد دارد. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان

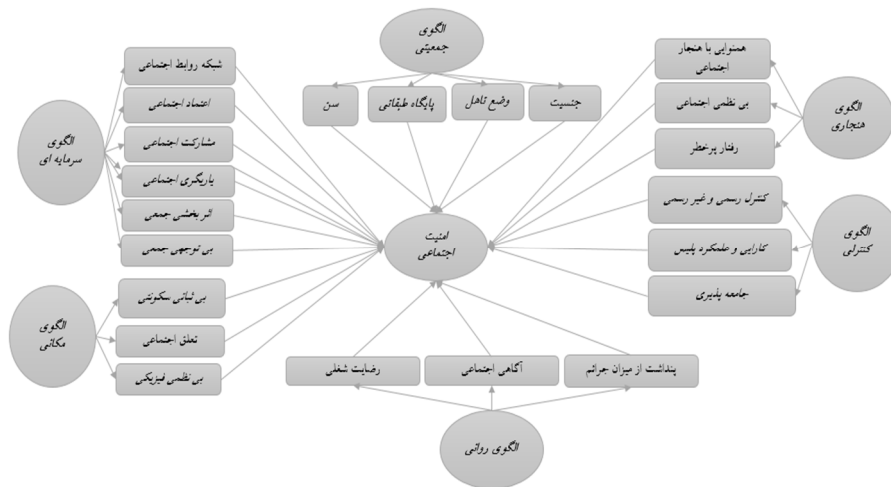
داد سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی پیوند عمیقی دارد. در جایی که سطح اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی بالاست، امنیت اجتماعی نیز بالا خواهد بود. امنیت اجتماعی با ابعاد مالی، جانی، روانی و اخلاقی در دو مؤلفه عینی (حفاظت در برابر خطر) و ذهنی (احساس ایمنی) خلاصه می‌شود. سرمایه اجتماعی مردم را بیشتر به همکاری و اعتماد به یکدیگر تشویق می‌کند تا کارهای گروهی افزایش یابد و نیازهای مشترک به آسانی تأمین گردد. در مناطقی که اعتماد، انسجام و مشارکت اجتماعی بالایی وجود دارد؛ ظرفیت‌های خوبی برای مقابله با ناامنی ایجاد شده است. بر اساس نتایج پژوهش حاضر، امنیت اجتماعی، زاییده سرمایه اجتماعی است. به عبارتی؛ فقدان سرمایه اجتماعی منجر به زوال فیزیکی، بی‌نظمی و ناپایداری اجتماع می‌شود. نبود اعتماد، انسجام و مشارکت موجب می‌شود ساکنان علاقمند به این مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی اجتماع را ترک کنند و افراد نالایق، معتاد، بزهکار و غیرمتمتعده جایگزین آنان شوند و این اقدام زمینه‌ای برای گسترش ناامنی‌های اجتماعی خواهد بود. در واقع، این احساس ناامنی‌ها ناشی از عدم تعادل اجتماعی است. افزایش آمارهای رسمی جرم از جمله قتل، کودک ربایی، نزاع و درگیری خیابانی، توزیع و خریدوفروش مواد، دسترسی آسان به مواد مخدر، مصرف مشروبات الکلی، سرقت و تهدید و اخاذی نشان می‌دهد اجتماعی که به راحتی به غریبه‌ها و افراد سودجو، فرصت اقدام به رفتارهای پرخطر را می‌دهد، در خود ظرفیت چندانی برای احیای هویت‌های محلی و تعلق اجتماعی ایجاد نمی‌کند و این بی‌توجهی موجب گسترش بی‌نظمی و افزایش ناامنی خواهد شد. محله‌هایی که با بی‌توجهی اجتماعی مواجهه هستند، به مرور آلودگی محیطی و کیفیت پایین نظم را تجربه کرده و محله کیفیت اجتماعی خود را از دست می‌دهد، مخروبه‌ها، منازل نیمه‌کاره و محیط‌های دور از دید طبیعی مردم، جای خود را به افرادی می‌دهند که در پی فرصت برای گسترش رفتارهای غیرمردنی هستند. به مرور محله و اجتماع مسکونی، باعث فراخوانی گروه‌ها و افرادی می‌شود که زوال اقدام جمعی را درک و تجربه کرده‌اند و موقعیت ارتکاب به جرم را مهیا می‌بینند.

نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌هایی که توسعه و تکامل جامعه را در گروه پیوستگی سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی می‌دانند هم‌خوانی دارد (حسینی، 1386 و کلاهیچیان، 1382: 150). بسیاری از محققان، ریشه ناامنی‌های دنیای امروزی را

گسترش فرهنگ ریسک‌پذیری اجتماعی (گیدنز¹، 1393: 44) بی‌اطمینانی و بی‌اعتمادی (عنبری، 1396: 77)، بی‌نظمی‌های اخلاقی (دورکیم²، 1392: 42)، بحران هنجاری (آزاد ارمکی، 1396: 54 و 1392: 93) آشفتگی‌های اجتماعی (عشایری، 1397: 81) می‌دانند و اعتقاد دارند عامل اصلی این ناامنی‌ها؛ کاهش و از بین رفتن اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی است. ویوور (2000: 76) تأکید داشت کاهش کارهای گروهی و جمعی که نشأت گرفته از بی‌نظمی‌های محیطی و اجتماعی است موجب می‌شود حس تعلق به محیط کم شود و هویت تاریخی، اجتماعی و فرهنگی اجتماع مورد تهدید واقع شود. بنابراین، محققان و جامعه‌شناسان متعددی گسترش فعالیت‌های گروهی و مشترک را توصیه نموده و تأکید دارند فعالیت‌های گروهی - اجتماعی موجب شکل‌گیری خیر جمعی در بین ساکنان و تداوم نظام اجتماعی می‌شود (نویدنیا، 1382: 62) حیات جمعی را تداوم می‌بخشد (اوسلر³، 2001؛ الدریدج⁴، 2005 و کارینگ⁵، 1987). به اعتقاد آنان؛ حیات جمعی بدون سرمایه اجتماعی، پایداری خود را از دست می‌دهد (صالحی امیری و افسرافشاری، 1390: 62). آنان معتقدند سرمایه اجتماعی در تبیین احساس امنیت اهمیت می‌یابد و نقش مهمی در اجتماع دارد (سلین⁶، 2012: 1220). علاوه بر این؛ محققان و جامعه‌شناسان بر این عقیده‌اند که جوامع در حال توسعه‌ای که در حال تجربه کردن تغییرات ارزشی و هنجاری هستند با کاهش سرمایه اجتماعی مواجه می‌شوند. زیرا در این کشورها، شرایط برقراری ارزش‌ها و سرمایه اجتماعی نامطلوب است اما هیچ سازوکاری برای کنترل، از بین بردن این شرایط وجود ندارد و نهادینه نشده است. آنان اعتقاد دارند در این شرایط، بر اثر گسست فرهنگی و هنجاری؛ فرسایش سرمایه اجتماعی به شدت رخ می‌دهد و جامعه شکل بی‌هنجاری به خود می‌گیرد. بر این اساس، ناامنی اجتماعی؛ معلول کاهش انسجام اجتماعی، اعتماد، مشارکت، حمایت اجتماعی و کاهش اثربخشی جمعی در برابر بی‌نظمی اجتماعی و جرائم اجتماعی است. پژوهش‌های مختلفی از جمله ارمغان و پور اسدی (1395)، نادری و همکاران (1388)، پور موسوی و

1- Giddens
2- Durkheim
3- Osler
4- Eldridge
5- Caring
6- Celine

همکاران (1392)، رخشانی نسب و همکاران (1391)، لطفی و همکاران (1392)، افشانی و همکاران (1391)، الماسی (1395)، قدرتی (1395)، افراسیابی و همکاران (1394)، زنگی‌آبادی و زنگنه (1390)، لطفی و همکاران (1392)، امین بیدختی و همکاران (1391)، حیدری ساریان (1396)، بیدل (1395)، بحری پور و همکاران (1391)، نیازی و همکاران (1390)، احمدی و همکاران (1393)، میر و همکاران (1394)، قدرتی و شاه جهانی (1394)، شایگان و همکاران (1394)، تاج‌بخش و همکاران (1392)، بحری پور و همکاران (1392)، صنعت خواه (1394)، دهقانی و همکاران (1391)، قاسمی و همکاران (1395)، رضایی و همکاران (1396)، میرزایی و حسونند (1391) و ذاکری هامانه و همکاران (1391) ضمن بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی نشان داده‌اند بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه معنی‌دار و مستقیمی وجود دارد. مطابق با یافته‌های پژوهش، الگوی روابط بین متغیرهای پژوهش به شرح زیر ترسیم شده است:

شکل شماره 2- مدل نهایی پژوهش

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد کاهش سرمایه اجتماعی، کاهش امنیت اجتماعی را بدنبال دارد و زوال اجتماع را رقم خواهد زد. و در این شرایط ناامنی و زوال اجتماعی گسترش جرائم از جمله نزاع، سرقت، قتل، کودک ربایی، خرید و فروش مواد مخدر، مزاحمت ناموسی و اخلاقی افزایش می‌یابد و همکاری و مشارکت مردم در امور اجتماعی

کم می‌شود. بنابراین، تحقق سرمایه اجتماعی در قالب افزایش اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی باعث می‌شود پیوند و ارتباط مردم محلی برای تقویت فعالیت‌های گروهی و بهبود اوضاع محله غنی‌تر و قوی‌تر شود. اجتماعاتی که از طریق نهادهایی مثل خانواده، مدرسه و محیط توان سازمان‌دهی بالایی رفتاری را دارند قطعاً قادر خواهند بود زمینه‌گسترش و ترویج فعالیت‌های گروهی و جمعی و مشارکت‌های اجتماعی را فراهم‌تر سازند. در چنین جوامعی که سطح اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و انسجام اجتماعی بالاست؛ میزان جرم، جنایات، کجروی و ناامنی به حداقل‌ترین می‌رسد. ناامنی و بی‌اعتمادی، عدم مشارکت و ازهم‌گسیختگی اجتماعی از آثار منفی رکود سرمایه اجتماعی است. به عبارتی دیگر؛ کاهش اعتماد، مشارکت و انسجام اجتماعی موجب بی‌تفاوتی افراد نسبت به قوانین، هنجارها، حوادث، اتفاقات اجتماعی و سیاسی جامعه است و این بی‌تفاوتی افراد بخاطر احساس عدم تعلق داشتن افراد به محیط و فقدان سرمایه پیوندساز است. وقتی افراد یک جامعه به محله سکونتی خود احساس وابستگی نداشته باشند و بین منافع خودشان با منافع محله‌ای فاصله احساس کنند، طبیعتاً دچار بی‌تفاوتی می‌شوند و در سایه این بی‌تفاوتی‌ها، روابط عاطفی و مسئولیت‌پذیری افراد در قبال همدیگر کمتر می‌شود.

پیشنهادها

- راهکارهای لازم جهت افزایش مشارکت در امور اجتماعی از جمله امنیت اجتماعی به مردم آموزش داده شود؛
- نسبت به ترغیب و تشویق نهادهای مردم نهاد برای ورود به مباحث امنیت محله‌ای اجتماعی اقدام شود؛
- از ظرفیت‌های بومی و محلی در راستای تحقق انسجام اجتماعی و گسترش فعالیت‌های جمعی بهره‌برداری شود؛
- برای کاهش ازهم‌گسیختگی‌های اجتماعی و افزایش امنیت اجتماعی فواید و مزایای انسجام محلی گوشزد شود؛

- برای ترغیب و تشویق مردم برای افزایش مشارکت در امور جامعه فواید و مزایای مشارکت اجتماعی - امنیتی یادآوری شود؛
- برای استفاده حداکثری از پتانسیل‌های بومی برای حذف و کاهش عوامل بی‌اعتمادی اجتماعی تلاش شود؛
- رهبران بومی و محلی برای اعتمادسازی در جوامع محلی به ویژه در مباحث امنیتی پیشقدم شوند؛
- برای گسترش عوامل و کاهش موانع تحقق مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی برای کاهش ناامنی‌های اجتماعی تلاش شود؛
- راهکارهای افزایش و گسترش تعلق اجتماعی به مردم برای ترویج نظم و امنیت آموزش داده شود.

تقدیر و تشکر

در پایان بر خود لازم می‌دانم از دانشگاه پیام نور استان یزد به خاطر همکاری در انجام این پژوهش داشتند نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشم.

منابع

- ابراهیمی لویه، عادل (1385). اعتماد اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در بین مردم شهر گرمسار. پیک نور، سال هفتم، شماره سوم، صص 65-84.
- احمدی، اصغر (1385). امنیت و احساس امنیت. فصلنامه تخصصی و کاربردی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره 4 و 5.
- احمدی، منیژه؛ چراغی، مهدی و ولایتی، محمد (1393). تحلیل عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در نواحی روستایی با تأکید بر سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی: دهستان مرحمت‌آباد میانی، شهرستان میاندوآب). فصلنامه مسکن و محیط روستا، شماره 147، صص 109-119.
- ارمغان، زینب و پوراسدی، محمد (1395). عوامل مؤثر بر احساس امنیت دانش آموزان سال اول متوسطه شهر مشهد (با تأکید بر سرمایه اجتماعی). مطالعات امنیت اجتماعی، شماره 46، صص 153-182.
- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (1383). توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران. تهران: نشر نی.
- ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (1380). بررسی رابطه بین اعتماد و مشارکت اجتماعی در نواحی روستایی شهر کاشان. مطالعات جامعه‌شناختی، شماره (17)، صص 3-32.
- افراسیابی، حسین و براتی مقدم، انسیه (1394). بررسی احساس امنیت در فضای عمومی با تأکید بر سبک زندگی مخاطره‌آمیز. فصلنامه جامعه‌شناسی سبک زندگی، سال اول، شماره اول، صص 1-28.
- افروغ، عماد (1375). خرده فرهنگ‌ها و وفاق اجتماعی. نقد و نظر، صص 157-171.
- افشانی، سید علی‌رضا؛ عسکری ندوشن، عباس، ذاکری هامانه، راضیه و مزیدی شرف‌آبادی، محمدرضا (1391). بررسی احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن در شهر یزد. مجله تحلیل اجتماعی، سال چهارم، شماره 62، صص 1-34.
- امین بیدختی، علی‌اکبر و شریفی، نوید (1391). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در رابطه بین دین‌داری و احساس امنیت اجتماعی. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم، سال اول، شماره 3، صص 13-38.
- آزاد ارمکی، تقی (1392). درس گفتارهایی درباره جامعه‌شناسی امیل دورکیم و ماکس وبر. تهران: نشر علم.
- آزاد ارمکی، تقی (1396). جامعه‌شناسی و رنج‌هایش. تهران: نشر تیسرا.
- باستانی، علیرضا و رزمی، سید محمدجواد (2015). تعیین و رتبه‌بندی سرمایه اجتماعی در استان‌های ایران با استفاده از روش غیرمستقیم. رفاه اجتماعی، سال 14، شماره (55)، صص 45-77.

- بحری‌پور، عباس و رستگار خالد، امیر (1392). بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهرستان کاشان). فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، سال چهارم، شماره دهم، صص 9-26.
- بحری‌پور، عباس؛ ذوالفقاری، ابوالفضل و رستگار خالد، امیر (1391). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی شهرستان کاشان). پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال اول، شماره چهارم، صص 89-109.
- بدری، سیدعلی؛ رمضان‌نژاد، یاسر و استحکام، حسن (1393). سنجش مؤلفه‌های مؤثر بر سرمایه اجتماعی در سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: سکونتگاه‌های روستایی دهستان اسالم). جغرافیا و پایداری محیط، شماره (12)، صص 13-26.
- بک، الیش (1390). جامعه در مخاطره جهانی. ترجمه محمدرضا مهدی زاده، تهران: نشر کویر.
- بیدل، پریناز (1395). رابطه اعتماد اجتماعی با احساس امنیت و امنیت اجتماعی. فصلنامه انتظام اجتماعی، سال هشتم، شماره اول، صص 59-88.
- بیرو، آلن (1380). فرهنگ علوم اجتماعی. ترجمه باقر ساروخانی، تهران: انتشارات کیهان.
- پور موسوی، سید موسی؛ عباسی کسبی، دنیا و واحدی، حیدر (1392). تحلیل و ارزیابی مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت اجتماعی شهر (مطالعه موردی: منطقه 12 شهر تهران). مجله آمایش جغرافیایی فضا، سال سوم، شماره دهم، صص 139-156.
- تاجبخش، غلامرضا؛ جوانمرد، کرم الله و طرفی، علیرضا (1392). تحلیل رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در شهر حمیدیه. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره 33، صص 13-45.
- تقی‌لو، فرامرز (1385). مطالعات پایه: رابطه سرمایه اجتماعی با امنیت اجتماعی. مطالعات راهبردی، (32)، صص 239-258.
- تنهایی، حسین‌ابوالحسن و صومعه، حضرتی (1388). بررسی نظری پژوهش‌های سرمایه اجتماعی در جامعه ایران. علوم رفتاری (ابهر)، شماره (1)، صص 29-52.
- چلبی، مسعود (1372). وفاق اجتماعی. مطالعات جامعه‌شناختی، شماره (6)، صص 15-28.
- چلبی، مسعود (1386). چارچوب مفهومی پیمایش و ارزش‌ها و نگرش ایرانیان. تهران: انتشارات طرح‌های ملی.
- چلبی، مسعود و مبارکی، محمد (1384). تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و جرم در سطوح خرد و کلان. مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم، شماره 2، صص 3-24.

- حسینی، حسین (1386). احساس امنیت: تأملی نظری بر پایه یافته‌های پژوهشی. فصلنامه امنیت، سال پنجم.
- حقیقتیان، منصور؛ اسماعیلی، رضا و کریمی زاده اردکانی، سمیه (1394). تبیین جامعه‌شناختی تأثیر توسعه محله محوری در اداره کلان شهر تهران (مورد مطالعه محله‌های ازگل، حکیمیه، خانی‌آباد نو). دوره 6، شماره 20، صص 99-120.
- حیدری ساربان، وکیل (1396). تبیین رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی مشکین‌شهر. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال ششم، شماره دوم، صص 62-45.
- دورکیم، امیل (1392). تقسیم‌کار اجتماعی. ترجمه باقر پرهام، تهران: نشر مرکز.
- دهقانی، حمید؛ اکبرزاده، فاطمه و نظر منصوری، علی (1391). تأثیر سرمایه اجتماعی در احساس امنیت اجتماعی دانشجویان. فصلنامه دانش انتظامی، سال پانزدهم، شماره چهارم، صص 1-28.
- ذاکری هامانه، راضیه؛ افشانی، سید علی‌رضا و عسکری ندوشن، عباس (1391). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد. مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره سیزدهم، شماره سوم، صص 83-110.
- رازقی، نادر و رضوانی، مهدیه (1392). تبیین جامعه‌شناختی تأثیر سرمایه اجتماعی بر جرم. فصلنامه علمی - پژوهشی اطلاعاتی و جنایی، دوره 8، شماره 3، صص 9-36.
- رخشانی نسب، حمیدرضا و اسفندیاری مهنی، حمیده (1391). تحلیل عوامل مؤثر بر احساس امنیت در بین شهروندان شهر زاهدان با تأکید بر سرمایه اجتماعی. فصلنامه رفاه اجتماعی، سال چهاردهم، شماره 55، صص 106-134.
- رداد، محسن (1387). سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی. راهبرد توسعه، شماره (16)، 186 - 196.
- رضایی، مریم؛ میرساردو، طاهره و رضایی، زهرا (1396). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی زنان. فصلنامه انتظام اجتماعی، سال نهم، شماره دوم، صص 74-49.
- زنگی‌آبادی، علی و زنگنه، مهدی (1390). سنجش احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر کوچک و مرزی (مطالعه موردی: شهرخواف). فصلنامه دانش انتظامی، سال سیزدهم، شماره اول، صص 41-65.
- ساروخانی، باقر و هاشم نژاد، فاطمه (1390). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی (مؤلفه‌های آن) و احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهرساری. فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، سال دوم، شماره دوم، صص 81-94.

- سام آرام، عزت الله (1388). بررسی رابطه سلامت اجتماعی و امنیت اجتماعی با تأکید بر رهیافت پلیس جامعه‌محور. فصل‌نامه علمی - پژوهشی انتظام اجتماعی. سال 1. شماره 1.
- سلیمی، فاطمه (1389). مشارکت اجتماعی در مدرسه. رشد آموزش علوم اجتماعی، (46)، صص 58-64.
- شایگان، فریبا؛ امین صارمی، نوذر و عباسی، زینب (1394). سرمایه اجتماعی و احساس امنیت (مورد مطالعه: دانش‌آموزان دبیرستانی منطقه 4 تهران). فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، شماره 23، صص 91-122.
- صالحی امیری، سید رضا و نادری، افسر افشاری (1390). مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران. فصلنامه راهبرد، ش 59، سال 20، صص 49-76.
- صنعت خواه، علیرضا (1394). بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت زنان در شهر تهران. فصلنامه علمی-پژوهشی زن و جامعه، سال ششم، شماره چهارم، صص 145-168.
- طالب‌زاده، مریم؛ حقیقتیان، منصور و جهانبخش، اسماعیل (1392). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با میزان جرم در شهرکرد. فصلنامه دانش انتظامی چهارمحال و بختیاری، سال اول، شماره سوم، صص 99-81.
- عشایری، طاها (1397). تبیین جامعه‌شناختی ترس از جرم در بین شهروندان شهر اردبیل. رساله دکتری، رشته علوم اجتماعی، بررسی مسائل اجتماعی ایران، دانشگاه کاشان.
- علی بابایی، یحیی و تیموری، محمود (1395). مدیابی ساختاری عوامل تعیین‌کننده سرمایه اجتماعی معلمان (مطالعه تجربی: معلمان شهرستان بیرجند). مجله تحلیل اجتماعی، شماره 4، دوره 70، صص 1-33.
- عبری، موسی (1396). جامعه‌شناسی توسعه (از اقتصاد تا فرهنگ). تهران: انتشارات سمت.
- غفاری، غلامرضا (1392). سرمایه اجتماعی و امنیت انتظامی. تهران: نشر جامعه‌شناسان.
- فاین، بن (1385). سرمایه اجتماعی و نظریه اجتماعی. ترجمه سیدمحمد کمال سروریان، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- فوکویاما، فرانسیس (1389). پایان نظم (بررسی سرمایه اجتماعی و حفظ آن)، ترجمه غلام عباس توسلی، تهران: نشر قلم نوین.
- فیلد، جان (1386). سرمایه اجتماعی. ترجمه غلامرضا غفاری و حسین رضائی، تهران: نشر کویر.

- قاسمی، ابراهیم؛ مهدوی، محمدصادق و کلدی، علیرضا (1395). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه‌های شهر زنجان). فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی-فرهنگی، دوره پنجم، شماره اول، صص 232-205.
- قدرتی، حسین و شاه جهانی، طوبی (1394). سرمایه اجتماعی در خانواده و احساس امنیت اجتماعی در بین ساکنان شهر سبزوار. مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره نهم، شماره اول، صص 148-128.
- قدرتی، شفیعه (1395). احساس امنیت اجتماعی-اقتصادی زنان پس از طلاق و ارتباط آن با سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی شهر سبزوار). پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، سال دوم، شماره هشتم، صص 183-149.
- کلاهیچیان، محمود (1382). راهکارهای تحقق امنیت اجتماعی. مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، شماره یک، صص 168-133.
- کیویستو، پیتر (1390). اندیشه‌های بنیادی در جامعه‌شناسی. ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشر نی.
- گیدنز، آنتونی (1393). پیامدهای مدرنیت. ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز.
- لطفی، صدیقه؛ ملازاده گنجی، جاوید؛ قدمی، مصطفی و شاکری، ابوالحسن (1392). ارزیابی و سنجش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت زنان (نمونه موردی: منطقه 3 ساری). فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، سال چهارم، شماره دوازدهم، صص 150-137.
- لهسایی‌زاده، عبدالعلی؛ هاشمی، سمیه؛ عربی، علی و روحانی، علی (1392). بررسی رابطه احساس امنیت و تمایل به سفرهای داخلی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه تهران). فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر، سال هفتم، شماره 20، صص 24-1.
- الماسی، مسعود (1395). بررسی عوامل مرتبط با احساس امنیت اجتماعی زنان (مورد مطالعه: زنان ساکن مجتمع‌های مسکونی مهرشهر ایلام). مطالعات اجتماعی-روانشناختی زنان، سال چهاردهم، شماره اول، صص 127-103.
- معصومی، معصومعلی و پاداشی، مسعود (1397). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی کارکنان شهرداری‌های غرب استان گیلان. رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت، شماره (3)، صص 259-272.
- میر، علی؛ میر، سعید و خلیل‌زاده، معصومه (1394). سرمایه اجتماعی و نقش آن در احساس امنیت (مورد مطالعه: استان لرستان). فصلنامه مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره دوم، شماره چهارم، صص 603-585.

- میرزایی، حسین و حسونند، اسماعیل (1391). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی؛ مطالعه تطبیقی دهستان مرکزی شهرستان سلسله و شهرالشت. فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره 32، صص 133-155.
- نادری، حمدالله؛ جاهد، محمدعلی و شیرزاده، مهین دخت (1388). بررسی رابطه احساس امنیت اجتماعی و سرمایه اجتماعی (مطالعه موردی شهر اردبیل). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، صص 59-87.
- نویدنیا، منیژه (1382). شاخص‌های امنیت اجتماعی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- نیازی، محسن؛ شفایی مقدم، الهام و شادفر، یاسمن (1390). بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (1 و 2) و جنوب شهر (19 و 20) تهران. فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، سال دوم، شماره سوم، صص 131-160.
- هزارجریبی، جعفر و صفری شالی، رضا (1388). بررسی رضایت از زندگی و جایگاه احساس امنیت: مطالعه در میان شهروندان تهرانی. فصلنامه علمی پژوهشی انتظام اجتماعی، سال اول، شماره 3، صص 7-28.
- Bourdieu, Pierre (1986). The Forms of Capital, in Handbook of Theory and Research in the Sociology of Education. ed. John G. Richardson. New York: Greenwood.
- Bullen, P. and Onyx, J. (1998). Measuring social capital in five communities in NSW. Sydney: University of technology and Management Alternatives.
- Buonanno, P. Montolio, D. & Paolo V. (2009) "Does Social Capital Reduce Crime? Journal of Law and Economics, 52: 145 – 170
- Burfeind, W. James & Dawn Bartusch (2006). Juvenile delinquency: an integrated approach, Janes and Bartlett publishers.
- Caring, Robert L (1987), Training and development handbook, Third edition, New York: Mc Ggrow- Hill Book Company
- Caves, W. & Roger et al (2005). Encyclopedia of the City. Published by Routledge
- Celine Teney, Laurie Hanquinet. (2012). High political participation, high social capital? A relational analysis of youth social capital
- Cerami, Alfio, 2006, Worlds of Socio-Economic Security in Western Europe: The Need for Bottom-Up Empowerment, A Human Security Report for Eastern/Western Europe
- Coleman, J. S. (1988). "Social Capital in the Creation of Human-Capital", American Journal of Sociology, No. 94. pp. 95-120.
- Coleman, J.S. (1994). Foundations of social theory, Belknap press, Cambridge MA.
- Eldridge, l(2005) Mean little Girls, Cwk Network, Inc

- Hamalainen, J. (2004/ 2005). Social Insecurity and Social Exclusion: Old and New Challenges for Social Policy and Social Work. *Journal of Social*, Issue 10, 3-15.
- Kilburn, John C. (1996). "Security and Rational Choice: Household, Community, and Public Provision". A Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy. Louisiana: Louisiana University
- Loader, Ian and Neil Walker (2007) *Civilizing Security*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Moore, D. Mathew & Reckler, L. Nicholas (2013) "Social Capital, Type of Crime and Social Control", *Criminology and Penology*, 112:143-173.
- Osler, Audery ET. Al (2001), Not a problem? Girls and School Exclusion, National Children's Bureau.
- Parcel, T. Menagman, G. (1993) "Family Social Capital and Problems Children's Behavior", *Social Psychology Quarterly*, 56(2): 120- 135
- Putnam, R.D. (2000) *Bowling Alone: The collapse and revival of American Community*, New York: Simon and Schuster Paperbacks
- Putnam, Robert (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press
- Weaver, D.& Opperman, M. (2000): *Tourism Management*, John Wiley and Sons Australia
- Zedner, Lucia. (2009) *Security*. London: Routledge.

Archive of SID